

ضرب او تقسيم

● د بيفر پروژه د ليک لوست په کورسونو کې هر زده کوونکي ته دوه قلمونه ورکوي. د زده کوونکو د قلمونو تعداد پيدا کړئ:

د ۲ ضرب زباني	۱ زده کوونکی ۲ قلمونه لري	۶ زده کوونکي قلمونه لري
$2 = 2 \times 1$	$2 = 2 \times 1$	$\square = 2 \times 6$
$4 = 2 \times 2$	۲ زده کوونکي ۴ قلمونه لري	۷ زده کوونکي قلمونه لري
$6 = 2 \times 3$	$\square = 2 \times 2$	$\square = 2 \times 7$
$8 = 2 \times 4$	۳ زده کوونکي قلمونه لري	۸ زده کوونکي قلمونه لري
$10 = 2 \times 5$	$\square = 2 \times 3$	$\square = 2 \times 8$
$12 = 2 \times 6$	۴ زده کوونکي قلمونه لري	۹ زده کوونکي قلمونه لري
$14 = 2 \times 7$	$\square = 2 \times 4$	$\square = 2 \times 9$
$16 = 2 \times 8$	۵ زده کوونکي قلمونه لري	۱۰ زده کوونکي قلمونه لري
$18 = 2 \times 9$	$\square = 2 \times 5$	$\square = 2 \times 10$
$20 = 2 \times 10$		

● عارف او زرينسته کله کله خپل دکان ته ورځي. پلار يې هر ځل شو دانې کېلې په مساوي ډول دواړو ته ورکوي:

کېلې	کسان	کېلې	کسان	کېلې	کېلې	کسان	کېلې
	$2 \div$	۱۶		$2 \div$	۱۰		۲
	$2 \div$	۱۸		$2 \div$	۱۲		۴
	$2 \div$	۲۰		$2 \div$	۱۴		۶

● د عالم په واده کې د گڼ شمېر نغريو لاندې اور بلېده. دهر نغري ترهرې پښې لاندې يې يوه خښته ايښوده چې دېکې لږ جگ شي. اسد د نغريو د پښو د شمېر په اندازه خښتې راوړې.

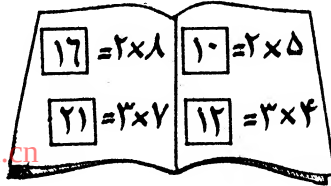

د نغريو د پښو شمېر معلوم او سوالونه حل کړئ:

$\boxed{3} = 3 \times 1$ $= 3 \times 2$ $= 3 \times 3$ $= 3 \times 4$ $= 3 \times 5$ $= 3 \times 6$ $= 3 \times 7$ $= 3 \times 8$ $= 3 \times 9$ $= 3 \times 10$	۱۰ نغري $\boxed{}$ پښې لري $\boxed{} = 3 \times 10$	۲ نغري $\boxed{6}$ پښې لري $\boxed{6} = 3 \times 2$
	۳ نغري $\boxed{}$ پښې لري $\boxed{} = 3 \times 3$	۴ نغري $\boxed{}$ پښې لري $\boxed{} = 3 \times 4$
	۶ نغري $\boxed{}$ پښې لري $\boxed{} = 3 \times 6$	۹ نغري $\boxed{}$ پښې لري $\boxed{} = 3 \times 9$
	۵ نغري $\boxed{}$ پښې لري $\boxed{} = 3 \times 5$	۱ نغري $\boxed{}$ پښې لري $\boxed{} = 3 \times 1$
	۸ نغري $\boxed{}$ پښې لري $\boxed{} = 3 \times 8$	۷ نغري $\boxed{}$ پښې لري $\boxed{} = 3 \times 7$

●● د شاولي د کلي ۳ دکاندارانو په وارسره څو بوجي اوږه راول. بوجي يې په مساوي ډول وېشلې. هرځل د هر دکاندار د بوجيو شمېر پيدا او په مربوط تش ځای کې يې ليکئ:

دکانداران بوجي	بوجي	دکانداران بوجي	بوجي
$\boxed{} = 3 \div$	۲۱	$\boxed{2} = 3 \div$	۶
$\boxed{} = 3 \div$	۲۴	$\boxed{} = 3 \div$	۹
$\boxed{} = 3 \div$	۲۷	$\boxed{} = 3 \div$	۱۲
$\boxed{} = 3 \div$	۳۰	$\boxed{} = 3 \div$	۱۵

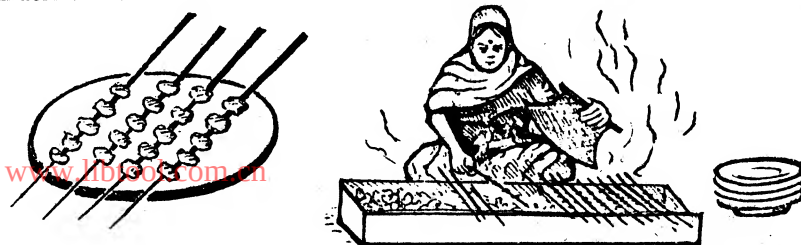
● عارف په دریم ټولګي کې دی . هره ورځ ۴ سوالونه په خپله کتابچه کې حلوي . په پرله پسې ورځو کې د حل شویو سوالونو شمېر د هغه په کتابچه کې پیدا او په تشو ځایونو کې ولیکئ :

۶ ورځو کې سوالونه = ۴ × ۶	۱ ورځ کې ۴ سوالونه = ۴ × ۱
۷ ورځو کې سوالونه = ۴ × ۷	۲ ورځو کې سوالونه = ۴ × ۲
۸ ورځو کې سوالونه = ۴ × ۸	۳ ورځو کې سوالونه = ۴ × ۳
۹ ورځو کې سوالونه = ۴ × ۹	۴ ورځو کې سوالونه = ۴ × ۴
۱۰ ورځو کې سوالونه = ۴ × ۱۰	۵ ورځو کې سوالونه = ۴ × ۵

●● د شاولي کورنۍ د مېوو له پاره ۴ بنسټي لوبښي لري . کله چې شاولي میوه راوړي ، مېرمن یې په څلور وارو لوبښو کې په مساوي ډول ډډي . په لوبښو کې د هر ځل د مېوې شمېر معلوم کړئ .

= ۴ ÷ ۳۶ خرماوې	= ۴ ÷ ۲۴ کبېلې	= ۴ ÷ ۳ منې
= ۴ ÷ ۴۰ اناره	= ۴ ÷ ۳۲ الوچې	= ۴ ÷ ۲۰ منې
= ۴ ÷ ۸ منې	= ۴ ÷ ۱۶ کبېلې	= ۴ ÷ ۲۸ ناکه

● د شاولي په کور کې مېلمستيا وه . مېرمنې يې د کباب په هر سينخ کې د غوښې ۵ ټوټې ورکړې وې . مېلمنو او د کور خلکو ، هر يوه خو سيخه واخيستل . د هر يوه د کباب د غوښې ټوټې وشمېرئ او عدد يې په تش ځای کې وليکئ :

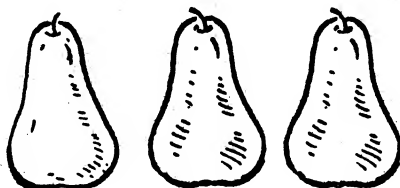
۵	۵ سينخونکې د غوښې ټوټې	= ۵ × ۵	۴ سينخونکې د غوښې ټوټې	۲۰ = ۵ × ۴
۱۰	۸ سينخونکې د غوښې ټوټې	= ۵ × ۸	۲ سينخونکې د غوښې ټوټې	= ۵ × ۲
۱۵	۳ سينخونکې د غوښې ټوټې	= ۵ × ۳	۶ سينخونکې د غوښې ټوټې	= ۵ × ۶
۲۵	۱۰ سينخونکې د غوښې ټوټې	= ۵ × ۱۰	۹ سينخونکې د غوښې ټوټې	= ۵ × ۹
۳۰	۱ سينخ کې د غوښې ټوټې	= ۵ × ۱	۷ سينخونکې د غوښې ټوټې	= ۵ × ۷
۳۵				
۴۰				
۴۵				
۵۰				

●● د شاولي په کلي کې ۵ دکانه دي . دکانداران په وار سره خو بوجې وريځي راوړي او بوجې په مساوي ډول سره وېشي . هر ځل د هر دکاندار د بوجيو شمېر پيدا او په مربوط تش ځای کې وليکئ :

دکانداران بوجې	بوجې	دکانداران بوجې	بوجې
= ۵ ÷ ۳۵	۳۵	۵ = ۵ ÷ ۲۵	۲۵
= ۵ ÷ ۲۰	۲۰	= ۵ ÷ ۳۰	۳۰
= ۵ ÷ ۱۰	۱۰	= ۵ ÷ ۴۵	۴۵
= ۵ ÷ ۴۰	۴۰	= ۵ ÷ ۱۵	۱۵

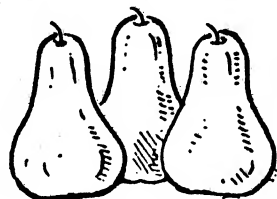
● که دهغو عددونو ځایونه، چې له یو بل سره ضرب کېږي، بدل شي
د جواب عدد یې یو شان وي. لکه :

درې یوگوني

$$3 = 1 \times 3$$

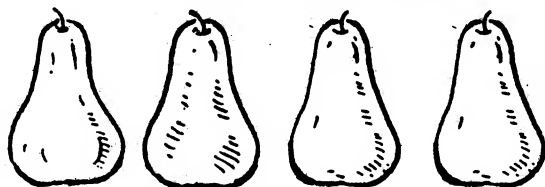
یو درېگوني

$$3 = 3 \times 1$$

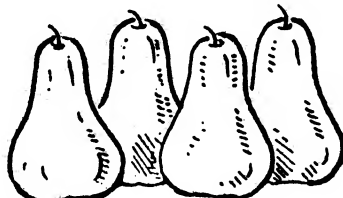
لومړی مثال

څلور یوگوني

$$4 = 1 \times 4$$

یو څلورگوني

$$4 = 4 \times 1$$

دویم مثال

●● تش ځایونه ډک کړئ :

$$\square = 3 \times 5$$

$$15 = \square \times 5$$

$$\square = 5 \times 3$$

$$\square = 5 \times \square$$

$$\square = 5 \times 4$$

$$\square = \square \times \square$$

$$\square = 4 \times 5$$

$$\square = \square \times \square$$

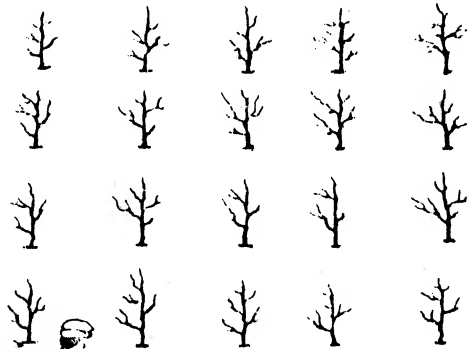
$$\square = 1 \times 4$$

$$\square = \square \times \square$$

$$\square = 4 \times 1$$

$$\square = \square \times \square$$

● پروسېر کال شاولي په يوه پټي کې په کتارونو کې د منډو ونې نږدې کړې وې. سېر کال يې هغه صافې کړې. ماري او اسد چې د پټي په دواړو خواو کې ولاړ وو او د ضرب په واسطه يې د ونو شمېر معلوم کړ، ويې کتل چې سوالونه يې بېل څو ځوابونه يې يوشان دي.

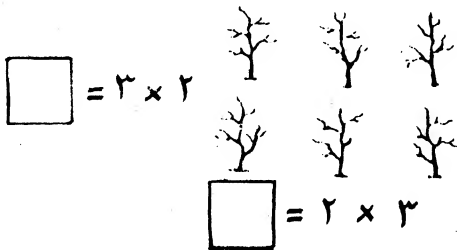

کتار ونې = ۵ × ۴ = ۲۰

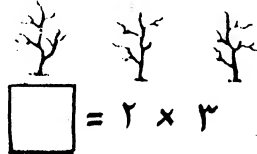

کتار ونې = ۴ × ۵ = ۲۰

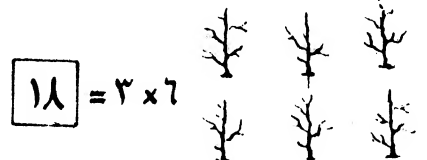
●● عالم، چې ورسره و، ورته وويل چې دواړه سوالونه ۵ × ۴ او ۴ × ۵ بېل دي څو ځوابونه يې يوشان ۲۰ راځي.

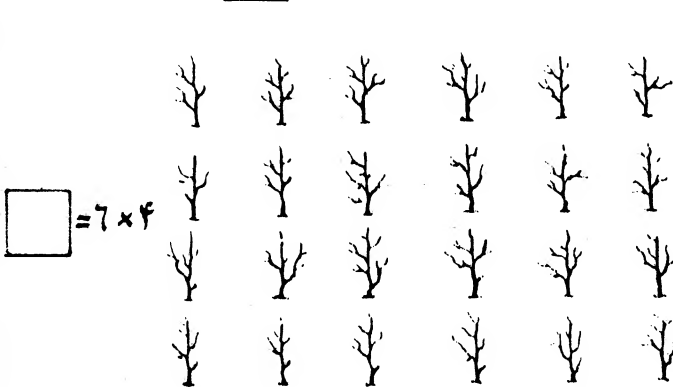
$\square = 3 \times 3$

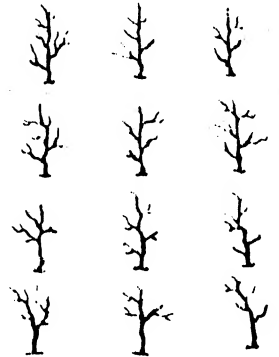
$\square = 2 \times 3$

$\square = 3 \times 3$

$\square = 4 \times 6$

$\square = 3 \times 6$

$\square = 4 \times 6$

د کورس بشوونکي له خپلو شاگردانو سره کورس ته روان و. په لاره کې يې د بشوونځي يو استاد د هغه له شاگردانو سره وليد. د کورس بشوونکي استاد ته وويل چې څه کوي. هغه وويل د ۶، ۷، ۸، ۹ او ۱۰ ضرب زباني په عملي توګه زده کوو. د کورس استاد وويل چې موږ هم درسره ګډون کوو. استاد اجازه ورکړه؛ د ټولګي زده کوونکي يې په ۵ ګروپونو ووېشل او ورته يې وويل چې کلان ټول او داسې هارونه ترې جوړ کړي چې د اول ګروپ هارونه ۶، ۶ کلان د دويم ۷، ۷ کلان، د دريم ۸، ۸ کلان، د څلورم ۹، ۹ کلان او د پنځم ۱۰، ۱۰ کلان ولري. د هر ګروپ زده کوونکي خپل هارونه يوځای کړل، هر ځل يې د يوځای شويو هارونو شمېر د هغو د کلانو له شمېر سره ضرب کړل مثلاً: د اول ګروپ د ۳ هارونو د کلانو شمېر يې داسې معلوم کړ:

$$\text{کلان } 6 \times \text{کلان } 6 = \text{کلان } 12$$

$$3 \text{ هار } \times 6 \text{ کلان} = 18 \text{ کلان}$$

په لاندني جدول کې شنه عددونه د هارونو شمېر او سړه عددونه په هار کې د کلانو شمېر نښي:

خپلې	۶	۷	۸	۹	۱۰	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۶ کلان	کلان	کلان	کلان	کلان	۲۲	۲۱	۲۴	۳۶	۳۰
۲	۱۲ کلان	کلان	کلان	کلان	کلان	۲۴	۱۴	۴۰	۸۱	۲۰
۳	۱۸ کلان	کلان	کلان	کلان	کلان	۳۰	۲۸	۳۵	۲۷	۴۰
۴	۲۴ کلان	کلان	کلان	کلان	کلان	۳۶	۳۰	۴۲	۴۵	۱۰۰
۵	۳۰ کلان	کلان	کلان	کلان	کلان	۴۲	۴۲	۳۲	۵۴	۵۰
۶	۳۶ کلان	کلان	کلان	کلان	کلان	۴۸	۴۸	۳۶	۶۳	۹۰
۷	۴۲ کلان	کلان	کلان	کلان	کلان	۵۴	۵۴	۴۰	۷۲	۱۰۰
۸	۴۸ کلان	کلان	کلان	کلان	کلان	۶۰	۶۰	۴۵	۸۱	۱۰۰
۹	۵۴ کلان	کلان	کلان	کلان	کلان	۶۶	۶۶	۵۰	۹۰	۷۰
۱۰	۶۰ کلان	کلان	کلان	کلان	کلان	۷۲	۷۲	۵۵	۱۰۰	۷۰

ساراخیل ورور عالم ته ویل: "لالا، ما په کورس کې تر ۵ پورې ضرب زباني زده کړې ده. په لاندنیو سوالونو کې د ۶، ۷، ۸، ۹ او ۱۰ د ضرب زباني سوالونه هم شته." ورور یې ورته ویل: "خوږې، په دې سوالونو کې یوازې د هغو عددونو ځایونه بدل شوي دي چې یو له بل سره ضرب کېږي، ځوابونه یې هماغه دي." خوږې د عالم په مرسته د سوالونو په حلولو پیل وکړ:

	$= 7 \times 4 \leftarrow$		$= 4 \times 7$		$= 7 \times 2 \leftarrow$		$= 2 \times 7$
	$= 7 \times 4$		$= 4 \times 7$		$= 7 \times 2$		$= 2 \times 7$
	$= 8 \times 4$		$= 4 \times 8$		$= 8 \times 2$		$= 2 \times 8$
	$= 9 \times 4$		$= 4 \times 9$		$= 9 \times 2$		$= 2 \times 9$
	$= 10 \times 4$		$= 4 \times 10$		$= 10 \times 2$		$= 2 \times 10$

	$= 7 \times 3 \leftarrow$		$= 3 \times 7$		$= 7 \times 3 \leftarrow$		$= 3 \times 7$
	$= 7 \times 3$		$= 3 \times 7$		$= 7 \times 3$		$= 3 \times 7$
	$= 8 \times 3$		$= 3 \times 8$		$= 8 \times 3$		$= 3 \times 8$
	$= 9 \times 3$		$= 3 \times 9$		$= 9 \times 3$		$= 3 \times 9$
	$= 10 \times 3$		$= 3 \times 10$		$= 10 \times 3$		$= 3 \times 10$

کسب کوونکی د الله جل جلاله دوست دی . د حدیث شریف ترجمه

عالم خپلې خورت ته د ۶، ۷ او ۸ د ضرب زباني نور سوالونه په لاندې ډول وښودل :

$$\begin{array}{r} 40 = 8 \times 5 \\ 8 = 8 \times 1 \end{array}$$

$$\boxed{} = 8 \times 6$$

$$\begin{array}{r} 35 = 7 \times 5 \\ 7 = 7 \times 1 \end{array}$$

$$\boxed{} = 7 \times 6$$

$$\begin{array}{r} 30 = 6 \times 5 \\ 6 = 6 \times 1 \end{array}$$

$$\boxed{36} = 6 \times 6$$

$$\begin{array}{r} 40 = 8 \times 5 \\ 16 = 8 \times 2 \end{array}$$

$$\boxed{} = 8 \times 7$$

$$\begin{array}{r} 35 = 7 \times 5 \\ 14 = 7 \times 2 \end{array}$$

$$\boxed{} = 7 \times 7$$

$$\begin{array}{r} 30 = 6 \times 5 \\ 12 = 6 \times 2 \end{array}$$

$$\boxed{} = 6 \times 7$$

$$\begin{array}{r} 40 = 8 \times 5 \\ 24 = 8 \times 3 \end{array}$$

$$\boxed{} = 8 \times 8$$

$$\begin{array}{r} 35 = 7 \times 5 \\ 21 = 7 \times 3 \end{array}$$

$$\boxed{} = 7 \times 8$$

$$\begin{array}{r} 30 = 6 \times 5 \\ 18 = 6 \times 3 \end{array}$$

$$\boxed{} = 6 \times 8$$

$$\begin{array}{r} 40 = 8 \times 5 \\ 32 = 8 \times 4 \end{array}$$

$$\boxed{} = 8 \times 9$$

$$\begin{array}{r} 35 = 7 \times 5 \\ 28 = 7 \times 4 \end{array}$$

$$\boxed{} = 7 \times 9$$

$$\begin{array}{r} 30 = 6 \times 5 \\ 24 = 6 \times 4 \end{array}$$

$$\boxed{} = 6 \times 9$$

$$\begin{array}{r} 40 = 8 \times 5 \\ 40 = 8 \times 5 \end{array}$$

$$\boxed{} = 8 \times 10$$

$$\begin{array}{r} 35 = 7 \times 5 \\ 35 = 7 \times 5 \end{array}$$

$$\boxed{} = 7 \times 10$$

$$\begin{array}{r} 30 = 6 \times 5 \\ 30 = 6 \times 5 \end{array}$$

$$\boxed{} = 6 \times 10$$

عالم خپلې خورت ته وویل: «راځه چې د ۹ او ۱۰ د ضرب زباني د زده-کولو د پاره لاندني سوالونه په گډه حل کړو»:

www.libtool.com.cn

$$50 = 10 \times 5$$

$$10 = 10 \times 1$$

$$\boxed{} = 10 \times 7$$

$$50 = 10 \times 5$$

$$20 = 10 \times 2$$

$$\boxed{} = 10 \times 7$$

$$50 = 10 \times 5$$

$$30 = 10 \times 3$$

$$\boxed{} = 10 \times 8$$

$$50 = 10 \times 5$$

$$40 = 10 \times 4$$

$$\boxed{} = 10 \times 9$$

$$50 = 10 \times 5$$

$$50 = 10 \times 5$$

$$\boxed{} = 10 \times 10$$

$$45 = 9 \times 5$$

$$9 = 9 \times 1$$

$$\boxed{54} = 9 \times 6$$

$$45 = 9 \times 5$$

$$18 = 9 \times 2$$

$$\boxed{} = 9 \times 7$$

$$45 = 9 \times 5$$

$$27 = 9 \times 3$$

$$\boxed{} = 9 \times 8$$

$$45 = 9 \times 5$$

$$36 = 9 \times 4$$

$$\boxed{} = 9 \times 9$$

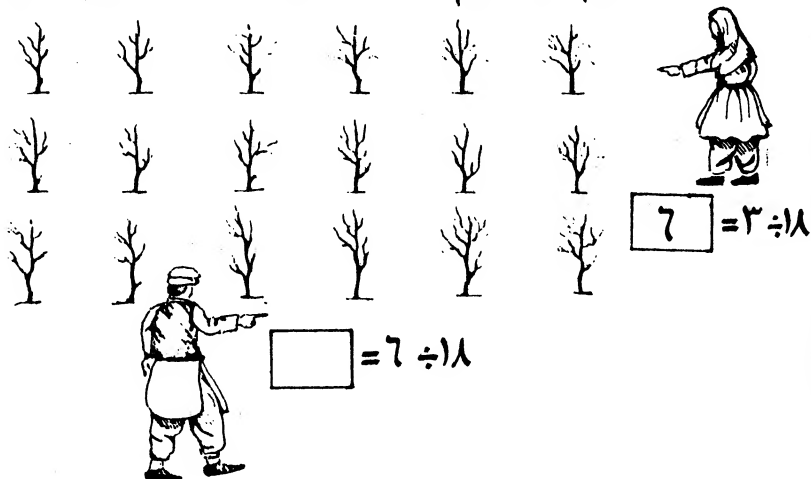
$$45 = 9 \times 5$$

$$45 = 9 \times 5$$

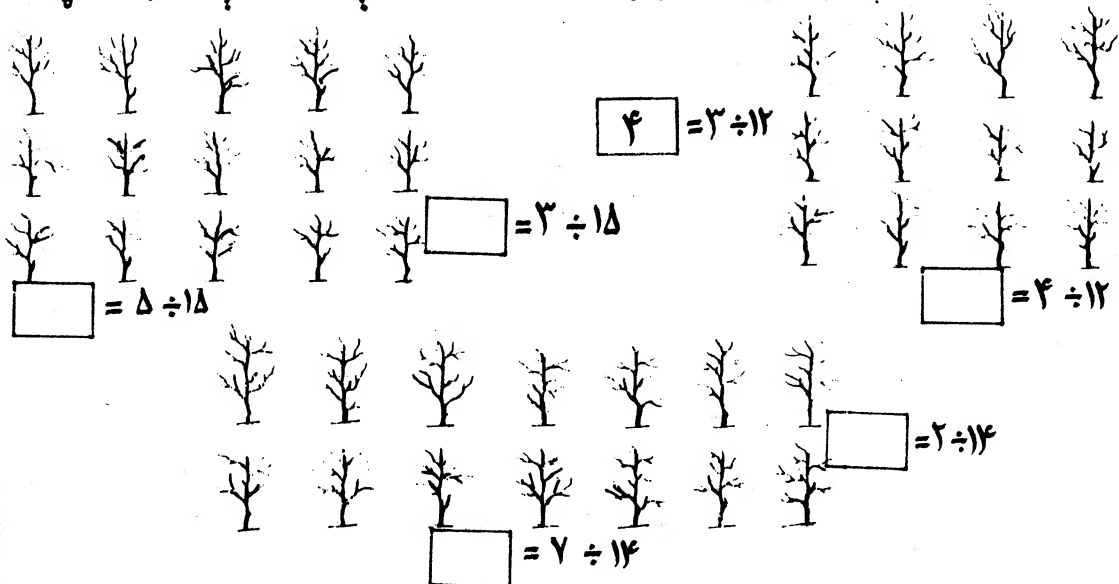
$$\boxed{} = 9 \times 10$$

● د پټي د ۱۸ واړو ونو د صافولو څخه وروسته ، ماري او اسد دواړو خواوو ته ودرېدل او ويې غوښتل چې د هرکتار د ونو شمېر د تقسيم د سوالونو په حلولو سره معلوم کړي.

ماري ۳ کتارونه ليدل نوځکه يې $18 \div 3$ سوال حل او پيدا يې کړل چې په هرکتار کې ۶ ونې ولاړې دي . اسد ۶ کتارونه ليدل نو $18 \div 6$ سوال يې حل او پيدا يې کړل چې په هرکتار کې ۳ ونې دي . د سوالونو د مقايسه کولو څخه يې وروسته وليدل چې دواړو سوالونو کې عددونه يوشان دي،خو د دويم او دريم عدد ځايونه بدل شوي دي :

●● د ونو د کتارونو په مرسته سوالونه حل او عددونه يې سره يې مقايسه کړئ :

عارف خپلې مشرې خور ته وویل : خورې ، ما په مکتب کې پر ۲ ، ۳ ، ۴ او ۵ باندې د عددونو تقسیم زده کړې دي . خو په لاندینو سوالونو کې پر ۶ ، ۷ ، ۸ ، ۹ او ۱۰ باندې د عددونو د تقسیم سوالونه هم شته . هغه څنګه حل کېږي ؟ خور یې وویل : «دا سوالونه د پخوانیو په شان حل کېږي .» دواړو د سوالونو په حلونو پیل وکړ :

$7 = 4 \div 28$ $\square = 7 \div 28$	$7 = 3 \div 21$ $\square = 7 \div 21$	$7 = 2 \div 14$ $\square = 7 \div 14$
$7 = 4 \div 28$ $\square = 7 \div 28$	$7 = 3 \div 21$ $\square = 7 \div 21$	$7 = 2 \div 14$ $\square = 7 \div 14$
$8 = 4 \div 32$ $\square = 8 \div 32$	$8 = 3 \div 24$ $\square = 8 \div 24$	$8 = 2 \div 16$ $\square = 8 \div 16$
$9 = 4 \div 36$ $\square = 9 \div 36$	$9 = 3 \div 27$ $\square = 9 \div 27$	$9 = 2 \div 18$ $\square = 9 \div 18$
$10 = 4 \div 40$ $\square = 10 \div 40$	$8 = 5 \div 40$ $\square = 8 \div 40$	$7 = 5 \div 35$ $\square = 7 \div 35$
$10 = 5 \div 50$ $\square = 10 \div 50$	$9 = 5 \div 45$ $\square = 9 \div 45$	$7 = 5 \div 35$ $\square = 7 \div 35$

● لاندنۍ بېلابېلې مېوې په ښودل شوو لوبڼو کې په مساوي شمېر کښېږدئ :

منې $\div$ ۶ لوبڼې	ناک $\div$ ۷ لوبڼې	الوچې $\div$ ۸ لوبڼې	انار $\div$ ۹ لوبڼې	مالتې $\div$ ۱۰ لوبڼې
۶	۷	۸	۹	۱۰
۱۲	۱۴	۱۶	۱۸	۲۰
۱۸	۲۱	۲۴	۲۷	۳۰
۲۴	۲۸	۳۲	۳۶	۴۰
۳۰	۳۵	۴۰	۴۵	۵۰
۳۶	۴۲	۴۸	۵۴	۶۰
۴۲	۴۹	۵۶	۶۳	۷۰
۴۸	۵۶	۶۴	۷۲	۸۰
۵۴	۶۳	۷۲	۸۱	۹۰
۶۰	۷۰	۸۰	۹۰	۱۰۰

●● عالم خپلې خور سره په ۶، ۷، او ۸ باندې د عددونو په تقسیمولو کې مرسته وکړه :

$\begin{array}{l} \Delta = 8 \div 40 \\ 1 = 8 \div 8 \\ \square = 8 \div 48 \end{array}$	$\begin{array}{l} \Delta = 7 \div 35 \\ 1 = 7 \div 7 \\ \square = 7 \div 42 \end{array}$	$\begin{array}{l} \Delta = 6 \div 30 \\ 1 = 6 \div 6 \\ \square = 6 \div 36 \end{array}$
$\begin{array}{l} \Delta = 8 \div 40 \\ 2 = 8 \div 16 \\ \square = 8 \div 56 \end{array}$	$\begin{array}{l} \Delta = 7 \div 35 \\ 2 = 7 \div 14 \\ \square = 7 \div 49 \end{array}$	$\begin{array}{l} \Delta = 6 \div 30 \\ 2 = 6 \div 12 \\ \square = 6 \div 42 \end{array}$
$\begin{array}{l} \Delta = 8 \div 40 \\ 3 = 8 \div 24 \\ \square = 8 \div 64 \end{array}$	$\begin{array}{l} \Delta = 7 \div 35 \\ 3 = 7 \div 21 \\ \square = 7 \div 56 \end{array}$	$\begin{array}{l} \Delta = 6 \div 30 \\ 3 = 6 \div 18 \\ \square = 6 \div 48 \end{array}$

کوز بار تر منزله نه رسېږي .

www.libtool.com.cn

● لاندني سوالونه حل کړئ :

$$\begin{array}{r} \Delta = 8 \div 40 \\ 4 = 8 \div 32 \\ \hline \square = 8 \div 72 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \Delta = 7 \div 35 \\ 4 = 7 \div 28 \\ \hline \square = 7 \div 63 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \Delta = 6 \div 30 \\ 4 = 6 \div 24 \\ \hline \square = 6 \div 54 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \Delta = 8 \div 40 \\ \Delta = 8 \div 40 \\ \hline \square = 8 \div 80 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \Delta = 7 \div 35 \\ \Delta = 7 \div 35 \\ \hline \square = 7 \div 70 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \Delta = 6 \div 30 \\ \Delta = 6 \div 30 \\ \hline \square = 6 \div 60 \end{array}$$

●● عالم خپل ورور عارف سره په ۹ او ۱۰ باندې د عددونو په تقسيمولو کې مرسته وکړه :

$$\begin{array}{r} \Delta = 10 \div 50 \\ 1 = 10 \div 10 \\ \hline \square = 10 \div 60 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \Delta = 9 \div 45 \\ 4 = 9 \div 36 \\ \hline \square = 9 \div 81 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \Delta = 9 \div 45 \\ 1 = 9 \div 9 \\ \hline \square = 9 \div 54 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \Delta = 10 \div 50 \\ 2 = 10 \div 20 \\ \hline \square = 10 \div 70 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \Delta = 10 \div 50 \\ \Delta = 9 \div 45 \\ \hline \square = 9 \div 90 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \Delta = 9 \div 45 \\ 2 = 9 \div 18 \\ \hline \square = 9 \div 72 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \Delta = 10 \div 50 \\ 3 = 10 \div 30 \\ \hline \square = 10 \div 80 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \Delta = 10 \div 50 \\ \Delta = 10 \div 50 \\ \hline \square = 10 \div 90 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \Delta = 9 \div 45 \\ 3 = 9 \div 27 \\ \hline \square = 9 \div 72 \end{array}$$

د انگلیسي عددونو سره پېژندگلوي

ماری په کور کې وویل: "موږ نن په کورس کې د عددونو د لیکلو یونوی شکل ولوست." ملالی پوښتنه وکړه چې: "دا څه رقم دي؟" هغې وویل: "دا د عددونو هغه شکلونه دي چې په ساعتونو، مترونو، فیتو، د بوټونو د نومرو او داسې نورو شيانو د اندازو د ښودلو په پاره لیکل شوي وي." سارا ورته وویل: "د عددونو دغه شکلونه موږ ته هم رازده کړه."

● ماري دغه شکلونه د پښتو د مربوطو عددو په څنګ کې داسې ورته ولیکل:

7 ← ۷	4 ← ۴	0 ← ۰
8 ← ۸	5 ← ۵	1 ← ۱
9 ← ۹	6 ← ۶	2 ← ۲
10 ← ۱۰		3 ← ۳

●● د عددونو نوي شکلونه له مربوطو پښتو شکلونو سره وښلولئ:

3	0	2	۲	6	۷	۵	9
	۳	۰	8	۸	5	۶	7 ۹

●●● په تشو ځایونو کې مربوطه انګریزي عددونه ولیکئ:

۰	۸	۲	۳	۶	۴
۳	۱	۱۰	۵	۷	۹

سارا وویل: دا څو مو تر 10 (۱۰) پورې زده کړل، تر ۲۰ پورې یې راته ورسوه.

ماری وویل د پښتو د عددونو په شان یو بل سره یوځای او لیکل کېږي لکه ۱۱:

۱۰۹ ← 109	۳۰ ← 30	۱۶ ← 16	۱۱ ← 11
۱۳۴ ← 134	۴۶ ← 46	۱۷ ← 17	۱۲ ← 12
۲۴۰ ← 240	۵۹ ← 59	۱۸ ← 18	۱۳ ← 13
۷۸۴ ← 784	۶۸ ← 68	۱۹ ← 19	۱۴ ← 14
۴۹۳ ← 493	۱۰۰ ← 100	۲۰ ← 20	۱۵ ← 15

پرون له عارف څخه د جماعت لمونځ تېر شوی و. صادق ورته وویل :
 ”د لمانځه د تقسیم اوقات پانې ته کله کله کوره ؛ ځکه کله چې د لمانځه په
 وخت کې تغیر راشي ، نو ملا صاحب د لمانځه په تقسیم اوقات باندې
 د ساعتونو ستنې وړاندې وروسته کوي. لکه چې په لاندېنيو تقسیم اوقاتونو
 کې د ساعتونو په رسمونو باندې د کال د بېلابېلو مرحلو د لمانځه وختونه ښودل شوي دي .

● د هر ساعت بېجې او دقیقې وشمېرئ او په مربوطو ځایونو کې یې ولیکئ :

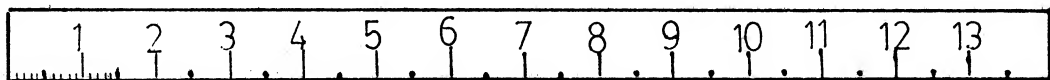
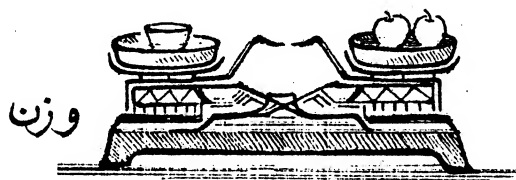
د لمانځه وختونه

سهار ۰۰:۰۰ دقیقې بېجې ماسپښین ۰۰:۰۰ مازیګر ۰۰:۰۰ ماښام ۰۰:۰۰ ماسختن ۰۰:۰۰	سهار ۰۰:۴۵ دقیقې بېجې ماسپښین ۰۰:۴۵ مازیګر ۰۰:۴۵ ماښام ۰۰:۴۵ ماسختن ۰۰:۴۵	سهار ۰۰:۰۰ دقیقې بېجې ماسپښین ۰۰:۲۰ مازیګر ۰۰:۲۰ ماښام ۰۰:۲۰ ماسختن ۰۰:۲۰
--	--	--

●●● په هر ساعت کې له ښودل شوو بجو سره سم ، لنډه ستنه په مربوطو ځای کې رسم کړئ .
 ●●● په هر ساعت کې له ښودل شوو دقیقو سره سم ، اوږده ستنه په مربوطو ځای کې رسم کړئ .

۱:۱۵ ۴:۴۰ ۱۰:۲۵	۹:۳۰ ۷:۲۰	۸:۰۰ ۱۰:۲۰	۲:۲۰ ۱:۰۰ ۳:۰۰
--------------------------------------	-------------------------	--------------------------	-------------------------------------

اندازې

اوږدوالی

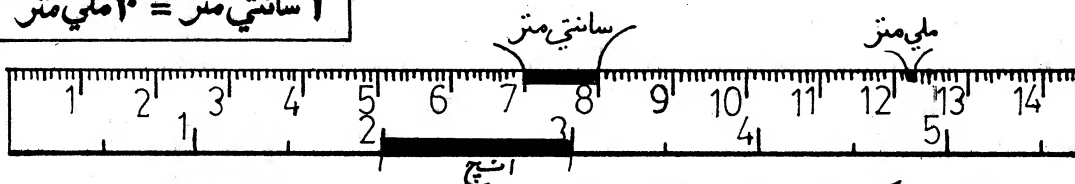
اوږدوالی

شاولي يو وړځ خپلې کورنۍ ته وويل چې راځئ د کور کړکۍ او دروازې جوړې کړو. اسد د نجارۍ له کورس څخه خلاص شوی دی. اړه، تېشه، سکنه، رنده، متر او نور سامان هم لري. نو کولی شي چې کړکۍ او دروازې په خپله جوړې کړي. اسد متر واخيست او د کړکيو په اندازه کولو يې پيل وکړ. عارف ته يې وويل چې د کړکيو اندازه درته وایم، ته يې وليکه. عارف ورته وويل چې لا لا په متر کې دغه نښې د څه دپاره دي؟

اسد ورتل وويل: په دې متر کې د دوو خوا په خوا لویو نښو ترمنځ اوږدوالی ته سانتي متر وايي. د هر سانتي متر په منځ کې وړې نښې دي چې د هغود دوو نښو ترمنځ اوږدوالی ته ملي متر وايي. اسد کړکۍ اندازه کولې او عارف د اوږدوالي او لنډوالي اندازه په سانتي مترو او ملي مترو ليکلې.

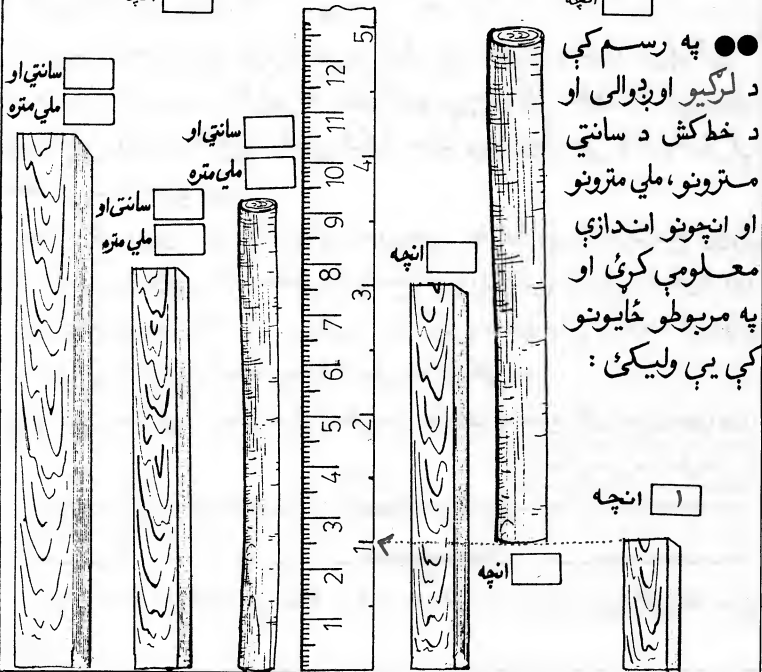
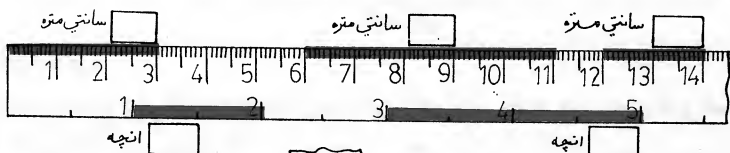
● په دې رسم کې د سانتي متر او ملي متر اندازه په سره رنگ ښودل شوي دي:

1 سانتي متر = 10 ملي متر

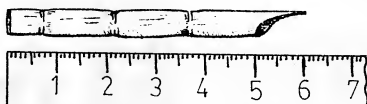
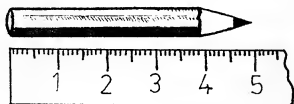
د متر په بله خوا کې هم نښې شته. د هرو اوږدو نښو ترمنځ اوږدوالی ته انچ وايي.

● په رسمونو کې په سره رنگ شوي ملي مترونو، سانتي مترونو او انچونو اندازې پيدا کړئ او په مربوطو تشوځايونو کې يې وليکئ :

● په رسم کې د لږکيو اوږدوالی او د خط کش د سانتي مترونو، ملي مترونو او انچونو اندازې معلومې کړئ او په مربوطو تشوځايونو کې يې وليکئ :

● لاندې سوالونه د مثالونو په شان حل کړئ :

۶ سانتي متره = 6×10 (ملي متره) = ۶۰ ملي متره
 ۵ ملي متره = $5 \div 10$ سانتي متره = ۰.۵ سانتي متره

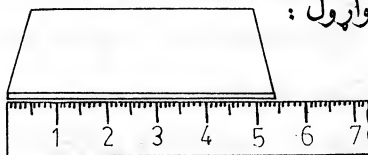
۷۰ ملي متره = سانتي متره

۴ سانتي متره = ملي متره

۴۰ ملي متره = سانتي متره

۲ سانتي متره = ملي متره

●● اسد د کور د نجاري يوه برخه خلاصه کړه . د کرکيوله پاره يې د شيشو اندازې په ملي مترونو واخيستې . دغه اندازې يې د کاندار ته په سانتي مترونو او ملي مترونو ووييلې . ملي مترونه يې په لاندې ډول په سانتي مترونو واړول :

۵۴ ملي متره = Δ سانتي متره او $\square$ ملي متره

لاندې ملي مترونه لکه څنګه چې په مثال کې ښودل شوي په سانتي مترونو واړوئ :

۲۳ ملي متره = $\square$ سانتي متره او $\square$ ملي متره	۳۱ ملي متره = $\square$ سانتي متره او $\square$ ملي متره
۶۸ ملي متره = $\square$ سانتي متره او $\square$ ملي متره	۴۱ ملي متره = $\square$ سانتي متره او $\square$ ملي متره
۹۷ ملي متره = $\square$ سانتي متره او $\square$ ملي متره	۵۲ ملي متره = $\square$ سانتي متره او $\square$ ملي متره
۸۶ ملي متره = $\square$ سانتي متره او $\square$ ملي متره	۷۵ ملي متره = $\square$ سانتي متره او $\square$ ملي متره
۹۲ ملي متره = $\square$ سانتي متره او $\square$ ملي متره	۹۹ ملي متره = $\square$ سانتي متره او $\square$ ملي متره

● يوه وړخ ماري صادق ته وويل چې د کاليو له پاره څو متره رخت راوړي. بزاز د رخت اوږدوالی په متر ورته اندازه کړ. ده وليدل چې ۱۰۰ سانتي متره يو متر کېږي :

۱۰۰ سانتي متره = ۱ متر

●● د متر د اوږدوالي اندازه د دې مخ چارچاپېره رسم د بشودل شوو سانتي مترونو له ښوسره مربوط عددونه وليکئ :

●●● د رسم شوي متر په اندازه تار پرې کړئ او بيا د پرې شوي تار د اوږدوالي په اندازه يوه لښته پرې کړئ چې اوږدوالی يې د تار سره برابر وي :

●●●● د متر په ذريعه د ټولګي او دکور د شلور خواوړ اوږدوالی اندازه کړئ :

●●●●● لاندېني سوالونه د مثال په شان حل او تش ځايونه ډک کړئ :

۲ متره = ۲ × ۱۰۰ سانتي متره = ۲۰۰ سانتي متره

۱	۱۰	۷	۹	۴	۸	۵	۳	۲	متر
								۲۰۰	سانتي متر

● لاندې سانتي مترونه لکه څنګه چې په مثال کې ښودل شوي دي
په مترونو او سانتي مترونو واړوئ :

۲۵۰ سانتي متره بخمل = ۲ متره او ۸۰ سانتي متره بخمل

۵۲۵ سانتي متره بخمل = متره او سانتي متره بخمل
۷۰۵ سانتي متره ململ = متره او سانتي متره ململ
۳۰۰ سانتي مترو کتان = متره او سانتي مترو کتان
۱۰۲ سانتي مترو ويل = متره او سانتي مترو ويل
۱۵۰ سانتي مترو خمتا = متره او سانتي مترو خمتا
۲۲۲۵ سانتي مترو بچيت = متره او سانتي مترو بچيت
۷۵ سانتي مترو کشميره = متره او سانتي مترو کشميره
۱۰۰۰ سانتي مترو سان = متره او سانتي مترو سان
۴۲۵ سانتي مترو کاچ ململ = متره او سانتي مترو کاچ ململ

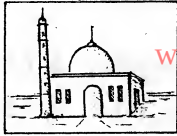
●● لاندې تصوير د ماري او سارا لاره د ليک لوست د زده کړې تر کورس
پورې ښيي . د هغو د لارې اوږدوالی متره دی :

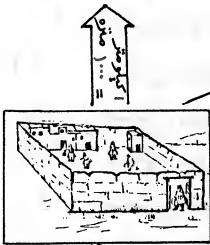
له کوره ترجمانه پورې مترو لار ده .
له کوره تر پله پورې مترو لار ده .
له جوماته تر پله پورې مترو لار ده .
له کوره تر دکانونو پورې مترو لار ده .

کېلومتر

ډېرې اوږدې لارې په کېلومتر اندازه کوو .
 ● د صادق د کور څخه تر مختلفو ځایونو پورې فاصلې په کېلومتر بنودلې شوې دي، په مترېې واپړئ :

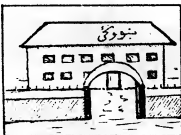
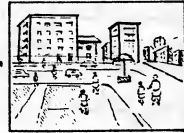

www.libtool.com.cn

متر

۷ کېلومتر =

متر

۳ کېلومتر =

متر

متر

متر

۹ کېلومتر =

● لاندې سوالونه د مثال په شان حل او تش ځایونه ډک کړئ :

۵ کېلومتره لاره = ۵ × ۱۰۰۰ متره = ۵۰۰۰ متره لاره

کېلومتره	۵	۲	۹	۱۰	۳	۴	۸	۱	۷	۶
متره	۵۰۰۰									

● د افغانستان له

مختلفو ښارونو

څخه تر کابله

پورې د سرکونو فاصلې

تخمین کړې او له لاندېني

چوکاټ څخه صحیح کيلو مترونه

په تشو ځايونو کې وليکئ .

کيلو مترونه

۱۰۲۳	۳۳۳
۱۴۰	۴۲۵
۲۸۰	۱۵۰
۵۰۰	۱۶۰

هرات - کابل ☐ کيلو متره

مزار شريف - کابل ☐ کيلو متره

غزني - کابل ☐ کيلو متره

پېښور - کابل ☐ کيلو متره

جلال آباد - کابل ☐ ۱۵۰ کيلو متره

پکتيا - کابل ☐ کيلو متره

کندهار - کابل ☐ کيلو متره

کندز - کابل ☐ کيلو متره

●● د لاندې مترونو کيلو مترونه او مترونه د مثال په شان په

خپلو ځايونو کې وليکئ :

۱۳۵۰ متره د تيليفون مزی ☐ ۱ کيلو متره او ☐ ۳۵۰ متره کېږي

۵۷۳۴ متره لاره ☐ کيلو متره او ☐ متره لاره کېږي .

۱۹۰۰ متره سيند ☐ کيلو متره او ☐ متره سيند کېږي .

۱۰۰۰۰ متره سرک ☐ کيلو متره او ☐ متره سرک کېږي .

۱۴۳۰۰ متره کانال ☐ کيلو متره او ☐ متره کانال کېږي .

په انصاف سره وتلئ او په تللو کې کمی مه کوئ . د آيت شريف ترجمه

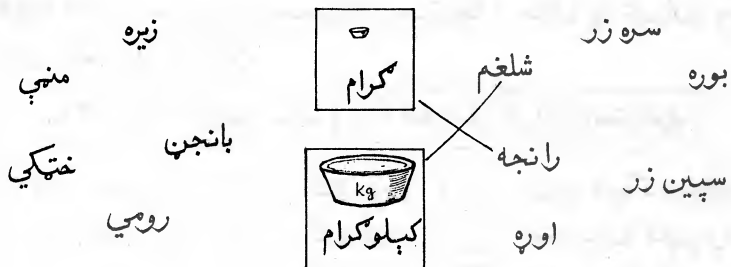

وزن

عارف به کله کله خپل پلار سره په دکان کې و . پلار به يې ورته د سپکو او درندو شيانو د تللو او د هغو د وزنونو اندازې ورښودلې . ورته ويل به يې چې ځينې شيان لکه هبل ، د ډېک مساله ، نيل ، زيره او داسې نور شيان په وړکوتي ترازو کې په وړو وزنونو، چې گرامونه دي ، تلو . ځينې نور شيان لکه کچالو ، بانجن ، خټکي او هندوانې ، وريژې په غټ ترازو کې ، په غټو وزنونو ، چې کېلو گرامونه دي ، تلل کېږي .

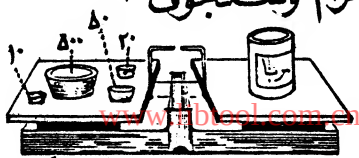
● رانجه له گرام او شلغم له کېلو گرام سره نښلول شوي دي . نور شيان له مناسبو وزنونو سره ونښلوئ :

غنم غوښه کلپي د ډېک مساله

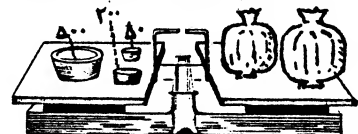

ياقوت وريژې کچالو هندوانې

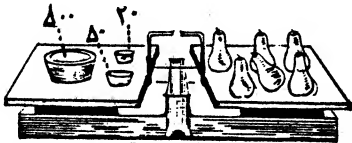
● د لاندېنيو شيانو وزن د مثال په شان په گرام وسنجوئ :

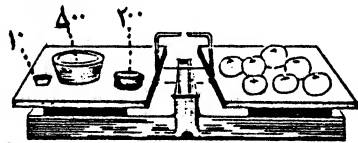
د يوبتل مريا وزن گرامه دی.

د انارو وزن ۷۵۰ گرامه دی.

د ناکو وزن گرامه دی.

د رومي بانجنو وزن گرامه دی.

● شاولي عارف ته د لاندېنيو درېو منو د وزن اندازه کول داسې وښودل :

۱. د ښي خوا وزنونه جمع کوو :

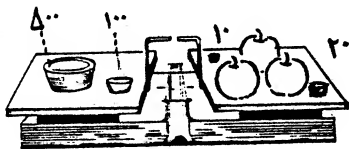
$$۱۰۰ \text{ گرامه} + ۵۰۰ \text{ گرامه} = ۶۰۰ \text{ گرامه}$$

۲. د کيښې خوا وزنونه جمع کوو :

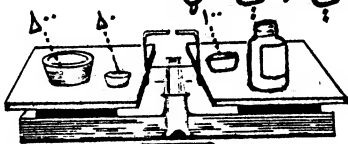
$$۲۰ \text{ گرامه} + ۱۰ \text{ گرامه} = ۳۰ \text{ گرامه}$$

۳. له زيات وزن څخه کم وزن تفریقوو :

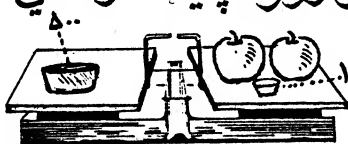
$$۶۰۰ \text{ گرامه} - ۳۰ \text{ گرامه} = ۵۷۰ \text{ گرامه}$$

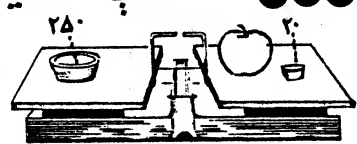
●●● د لاندې شيانو وزنونه پيدا او خالي ځانې ډکې کړئ :

د اچارو وزن گرامه دی.

د دوو منو وزن گرامه دی.

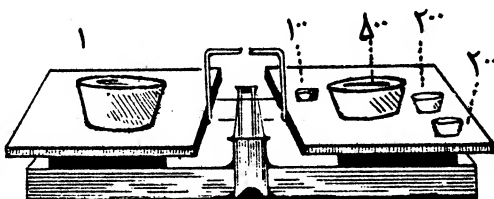
د يوې منې وزن گرامه دی.

عارف پلار ته وويل چې : « په گرام پوه شوم . اوس راته ووايئ چې کيلوگرام

څومره دی ؟ » پلار يې ورته وويل :

« بچيه ، ۱۰۰۰ گرامه چې سره يوځای

کړي ، ۱ کيلوگرام کېږي . »

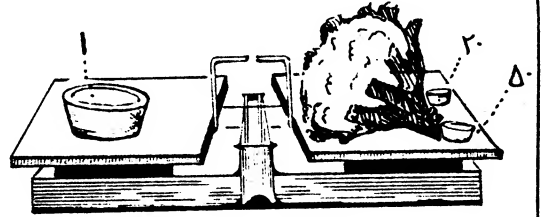
کيلوگرام = گرام

۱۰۰۰ گرامه = ۱ کيلوگرام

● خوگرامه نوريه کار دي چې ۱ کيلوگرام پوره شي :

www.libtool.com.cn

۷۰ گرامه + ۹۳۰ گرامه = ۱ کيلوگرام

۲۳۰ گرامه + گرامه = ۱ کيلوگرام

۹۲۰ گرامه + گرامه = ۱ کيلوگرام

۹۹۰ گرامه + گرامه = ۱ کيلوگرام

۴۵۰ گرامه + گرامه = ۱ کيلوگرام

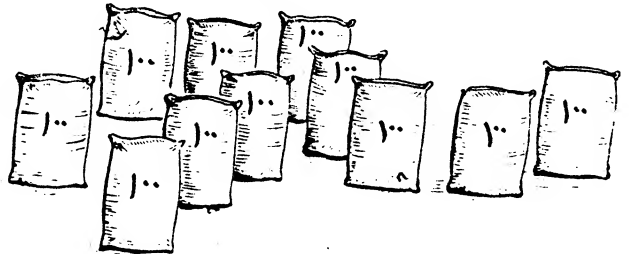
●● لاندېني سوالونه د مثال په شان حل او تش ځايونه ډک کړئ :

مثال : ۳ کيلوگرامه = ۳ × ۱۰۰۰ گرامه = ۳۰۰۰ گرامه

۱۰	۸	۶	۴	۲	۹	۷	۵	۳	كيلوگرامه وريژپ
								۳۰۰۰	گرامه وريژپ

عارف له خپل ورور، صادق نه پوښتنه وکړه : « ځينو لاريو ته ولې هفت تن وايي ؟ » هغه ورته وويل :
« ځکه چې اووه تنه بار وړي شي » بيا يې پوښتنه وکړه : « پنځه تنه وايي ؟ » صادق وويل :
« ۱۰۰۰ کيلوگرامه ۱ تن کېږي »

۱۰۰۰ کيلوگرامه = ۱ تن

●●● لاندې کيلوگرامونه په تن واړوئ او په تشو ځايونو کې يې وليکئ :

- ۵۰۰۰ کيلوگرامه غنم = ۵ تنه غنم
- ۳۰۵۰ کيلوگرامه کورپه = تنه او کيلوگرامه کورپه
- ۵۳۸۰ کيلوگرامه وريژپ = تنه او کيلوگرامه وريژپ
- ۱۰۹۰ کيلوگرامه جوار = تنه او کيلوگرامه جوار
- ۲۵۰۰۰ کيلوگرامه اوږه = تنه او کيلوگرامه اوږه
- ۷۰۰۰۰ کيلوگرامه بوره = تنه او کيلوگرامه بوره

جنتري

د ليک لوست د زده کړې په ټولگي کې د سړ کال جنتري خوړنده وه. ښوونکي به ورڅخه د هرې ورځې تاريخ په توره تخته لیکه. اسد ورته وويل: «په جنتري کې تاريخ څنگه معلومولی شو؟» ښوونکي په جنتري کې ۱۳۷۳ ته اشاره وکړه او ويې ويل: «اول کال پيدا کوو چې تل په پنډ خط ليکل شوی وي. وروسته د مياشتې نوم لټوو او کورو چې د کال څورمه مياشت ده، مثلاً غواړو چې جوزا پيدا کړو، نو دا دريمه مياشت ده. بيا د ورځې، مثلاً د دريمې پنجشنبې نېټه (۱۹) پيدا کوو، چې داسې کېږي: ۵ شنبه، د جوزا ۱۹، کال ۱۳۷۳.

● د لاندې ليکل شوو ورځو له پاره صحيحې نېټې له رسم شوې جنتري څخه پيدا کړئ او ويې ليکئ:

ورځ مياشت کال
دریمه پنجشنبه
۱۹ / ۳ / ۱۳۷۳
څلورمه دوشنبه
/ / ۱۳۷۳
دریمه شنبه
/ / ۱۳۷۳

۱۳۷۳		۱۳۷۳		۱۳۷۳		۱۳۷۳	
یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	پنجشنبه	شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶
۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴
۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	
(۲۸) د جوزا د عاشورا ورځ				(۳) د جوزا د معلم ورځ			

●● له پورتنۍ جنتري څخه د لاندېنيو ورځو تاريخونه معلوم کړئ:

تېره چارشنبه	نن: دوشنبه	راتلونکې دوشنبه
۱۳۷۳ / ۳ / ۴	/ / ۹	/ /
تېره یکشنبه	بله سه شنبه	لا بله دوشنبه
/ /	/ /	/ /

● لاندې ښودل شوي تاريخونه د کتاب د ويايي له جنتري څخه پيدا کړئ او ويايي ليکئ :

څلورمه پنجشنبه سرطان کال
۱۳۷۳ / /

لومړۍ شنبه اسد کال
/ /

درېمه جمعه سنبله کال
/ /

درېمه چارشنبه حمل کال
۱۳۷۳ / ۱ / ۲۱

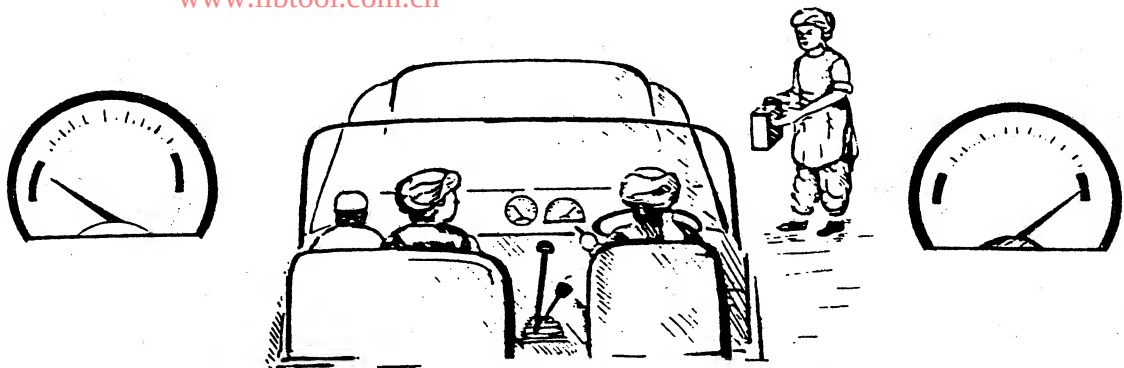
څلورمه جمعه عقرب کال
۱۳۷۳ / /

اوله دوشنبه جدي کال
۱۳۷۳ / /

●● زده کوونکي دې په نوبت سره خپل نوم او د تولد او واده تاريخونه په لاندې جدول کې وليکي :

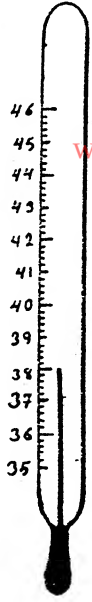
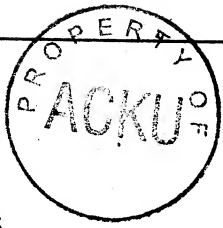
د واده تاريخ ورځ / مياشت / کال	نوم
۱۳۷۱ / ۴ / ۵	عالم
/ /	
/ /	
/ /	
/ /	
/ /	
/ /	

د زېږېدو تاريخ ورځ / مياشت / کال	نوم
۱۳۵۰ / ۹ / ۲	عالم
/ /	
/ /	
/ /	
/ /	
/ /	
/ /	

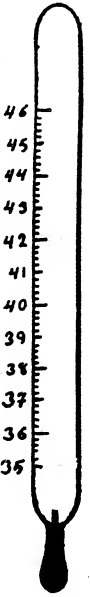
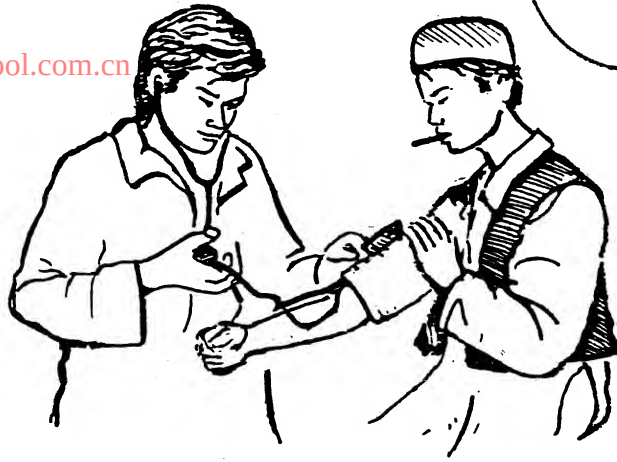

تودوخه

يوه وړخ په اوږي کې د عارف تبه شوه . ځان يې ډېر تود شو . عالم
د علاج له پاره په موټر کې شفاخانه ته بوتله . عالم د موټروان
څنگ ته ناست و . په لاره کې د موټر ماشين تود شو . موټروان
موټر ودراره او يخې اوبه يې په ماشين کې ورواچولې . عالم
ورڅخه پوښتنه وکړه : « څنگه وپوهېدې چې ماشين تود شوی
دی ؟ » موټروان يوه درجه لرونکي شي ته ، چې د موټر
د شترنگ په څنگ کې ليدل کېده ، اشاره وکړه او وېي ويل :
« دغه آله د موټر د مشين سوږوالی او تودوالی نښي او
حرارت سنج يې بولي . په دې آله کې يوه ستن ده چې
د ماشين په تودېدو سره د بني لوري سرې نښې
ته خوځېږي . زه له همدې نه پوه شوم چې ماشين
تود شوی دی .

www.libtool.com.cn

کله چې شفا خانې ته ورسېدل ، ډاکټر عارف معاینه کړې او د نلکې په شان یوه وړه شیشه یي درجه لرونکې آله، چې په منځ کې یې سیماب (یا الکول) وو، او ترمامیتر یې بولي ، وړکړه چې تر ژبې یا تخرګ لاندې یې ونیسي. عارف دغه آله تر ژبې لاندې ونیوله . ډاکټر یوه شیشه وروسته دغه آله وکتله او ویې لیدل چې د نلکې خړه مایع (سیماب) ۳۸ نښې ته جګه شوې وه . ډاکټر وویل چې د عارف د بدن حرارت جګ دی او تبه لري . عالم له ډاکټر نه پوښتنه وکړه چې دا آله څرنگه کار کوي ؟ ډاکټر وویل چې د انسان د وجود عادي حرارت ۳۷ درجې وي. په ترمامیتر کې سیماب (یا رنګه الکول) وي . کله چې دغه سیماب یا الکول تاوده شي نو په نلکه کې جګېږي او هرې درجې ته چې ورسېږي، هماغه د انسان د وجود د حرارت درجه وي . کله چې عارف ترمامیتر تر ژبې لاندې ونيو، د ده د وجود تودوالي خړه مایع ۳۸ درجو ته جګه کړه او زه پوه شوم چې عارف یوه درجه تبه لري .

عالم غوښتل چې د افغانستان ځينو ولايتونو ته سفر وکړي. نو يې پلار ورته وويل چې ځينو ولايتونو کې ساره دي. بايد چې تاوده کالي ځان سره واخلي. عالم د بېلو بېلو ولايتونو د تودوخو د درجو د معلومولو له پاره يوه ورځپاڼه وکتله. په هغې کې د ځينو ولايتونو د تېر کال د هرې مياشتې د اولو ورځو د تودوخو لوړې درجې په لاندې ډول ليکل شوې وې:

مياشتې ښارونه	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدی	دلو	حوت
کابل	۱۶	۲۱	۲۸	۳۲	۳۵	۳۰	۲۰	۱۵	۱۰	۲	۳	۸
جلال اباد	۲۸	۳۱	۴۲	۴۵	۴۶	۴۲	۳۴	۲۷	۲۲	۱۱	۱۰	۱۸
سالنگ	-۴	۱	۱۰	۱۵	۱۷	۱۲	۴	-۵	-۱۰	-۱۵	-۱۳	-۹
غزني	۶	۱۷	۲۵	۲۵	۳۰	۲۳	۱۴	۵	۵	-۵	-۲	۱

عالم چې دا جدول وکوت له ځينو درجو سره د منفي علامه ليکل شوې وه او له ځينو سره صفر ليکل شوی و. نو يې له پلار نه پوښتنه وکړه: «بابا دا علامې څه معنی لري؟» پلار يې ورته وويل:

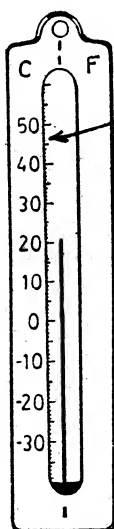
«کله چې اوبه کښکې شي نو د ترمامیتر مایع په صفر باندې درېږي او که هوا نوره هم سره شي نو مایع د صفر څخه هم تېرېږي او له درجو سره يې د منفي علامه ليکل شوې وي.»

ترماميټرونه خو ډوله جوړ شوي دي. يو ډول يې د انسان د وجود تودوخه معلوموي. يو بل ډول يې د هوا تودوخه معلوموي.

www.libtool.com.cn

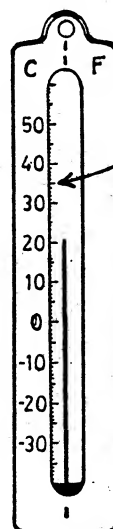
● د تېرمخ د جدول د هر بنار د هرې مياشتې د حرارت درجې په لاندېنيو ترماميټرونو کې پيدا کړئ او سره وېې نښلوئ :

جلال آباد

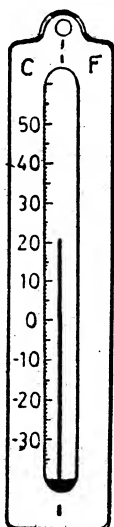
اسد
سنبه
سرطان
جوزا
ميزان
ثور
حمل
عقرب
قوس
حوت
جدي
دلو

کابل

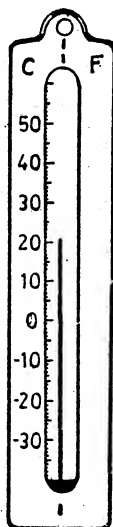
اسد
سرطان
سنبه
جوزا
ثور
ميزان
حمل
عقرب
قوس
حوت
دلو
جدي

غزني

اسد
سرطان
سنبه
جوزا
ثور
ميزان
حمل
عقرب
قوس
حوت
دلو
جدي

سالنگ

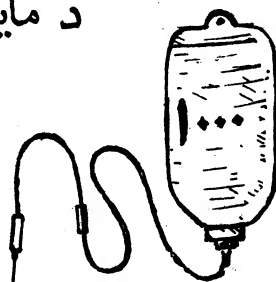

اسد
سنبه
سرطان
جوزا
ميزان
ثور
حمل
عقرب
قوس
حوت
جدي
دلو

د مایعاتو اندازه کول

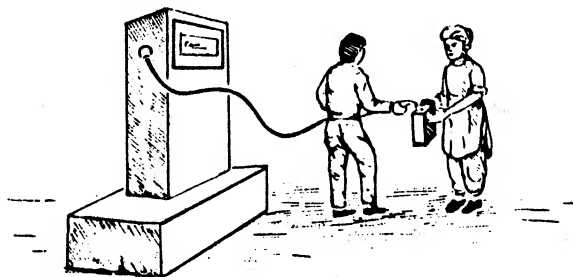
www.libtool.com.cn

لیتر

عارف ته ډاکټر خو دانې پېچکاری ، یو بوتل شربت او یوه کڅوړه سیروم ولیکل . عالم دوا واخیستله او ډاکټر ته یې وښودله . ډاکټر پېچکاری وکتلې او ویې ویل : « یو گرامه دي ، صحیح دي . » بیا یې وویل : « سهار او ماښام دې یوه یوه کاجوغه یا یویو سرپوښ شربت څښي . » ډاکټر په سیروم باندې د ۱۰۰ عدد ته اشاره وکړه او ویې ویل : « دا ۱۰۰۰ ملي لیتره یا یو لیتر سیروم دي . » او بیا یې د سیروم ستن د عارف په رگ کې ورته کړه .

۱۰۰۰ گرامه خالصې اوبه = ۱۰۰۰ ملي لیتره = ۱ لیتر

کيلن

د سیروم له اخیستو څخه وروسته د عارف صحت ښه شو . عالم خپل ورور ته وویل : « که مې تشه کېلنه پیدا کړه ، نو تېل اخلم . » له یو دوست نه یې یوه تشه کېلنه واخیسته او د تېلو ټانک ته ولاړ . کله چې ټانک والا څلور نیم لیتره تېل په کېلنه کې واچول ، نو کېلنه ډکه شوه . عالم ورته د یو کېلن (څلور نیم لیتره) پیسې ورکړې .

څلور نیم لیتره = ۱ کېلن

تېر کال د کلي يو موټروان د شاولي دکان ته څو ځلې تېل راوړي وو . موټروان د خپل يادداشت په کتابچه کې د تېلو اندازه د ليتر په حساب او ورسره بيه هم ليکلې وه . شاولي هم د تېلو اندازه د دکان د يادداشت په کتابچه کې په کيلن باندې ليکلې وه . بيا شاولي خپل يادداشت د ډرپور د يادداشت سره کېښود . د هرې مياشتې د کيلن او ليتر حساب يې مقايسه کاوه ، ليتري يې په ۱۰۰۰ افغانۍ حساباوه او پيسې يې ورکولې .

● په دې جدول کې د هرې مياشتې د تېلو د کيلنو اندازه د مربوطو ليترونو له عددونو سره او بيا يې د تېلو د قيمت سره ونښلوي :

مياشتې	د دکان يادداشت	د موټروان يادداشت	د تېلو قيمت په افغانۍ
حمل	۱ کيلن	۳۶ ليتره	۴۵۰۰۰
ثور	۴ کيلنه	۴۵ ليتره	څلورنيم زره
جوزا	۸ کيلنه	څلورنيم ليتره	۳۶۰۰۰
سرطان	۱۰ کيلنه	۳۶ ليتره	۹۰۰۰
اسد	۱۲ کيلنه	۹ ليتره	۳۶۰۰۰
سنبله	۲ کيلنه	۲۷ ليتره	۲۷۰۰۰
ميزان	۸ کيلنه	۵۴ ليتره	۹۰۰۰۰
عقرب	۶ کيلنه	۱۸ ليتره	۵۴۰۰۰
قوس	۱۰ کيلنه	۹۰ ليتره	۴۵۰۰۰
جدي	۲۰ کيلنه	۴۵ ليتره	۱۸۰۰۰

د خو رقمي عددونو سره ضرب

● د اختر په وړځ د شاولي څلورو زامنو هر يوه په برابره اندازه انار واخيستل. کشر زوی يې وويل: «زما د انارو پيسې ۱۲ افغانۍ کېږي. خو د ټولو پيسې زه ورکوم؛ نو راته ووايئ چې څو افغانۍ ورکړم؟»
مشر ورور يې داسې حساب وکړ: د هريوه ۱۲ افغانۍ دي چې ۴ دوه کوني ۸ افغانۍ او ۴ لسکوني ۴۰ افغانۍ کېږي. که دا سره جمع کړو پوره ۴۸ افغانۍ کېږي.

يويز	لسيز
۲	۱
۴	X
۸	۲ × ۴
۰	۱۰ × ۴
۴	+
۴	۴۰ + ۸

۱. لومړی ۴ د ۲ يويزونو سره ضربوو.
۲. بيا ۴ د ۱ لسيز سره ضربوو.
۳. وروسته ځوابونه سره جمع کوو.

●● لاندني سوالونه د پورتنی مثال په شان حل کړئ:

يويز	لسيز
۲	۲
۴	X
← (۴ × ۲)	
← (۴ × ۲)	+
← (+)	

يويز	لسيز
۲	۳
۳	X
←	
←	+
←	

يويز	لسيز
۲	۴
۲	X
← (۲ × ۲)	۴
← (۲ × ۴)	۸
← (۴ + ۸)	۸

●●● لاندني سوالونه حل کړئ:

$$\begin{array}{r} ۲۴ \\ \times ۲ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۴۱ \\ \times ۲ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۱۳ \\ \times ۳ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۳۱ \\ \times ۳ \\ \hline ۹۳ \end{array}$$

ځوابونه: ۳۹ ~~۹۳~~ ۸۲ ۴۸

● لاندني سوالونه حل او د هر چوکاټ د درې واړو سوالونو عددونه سره مقايسه او ورته والی يې پيدا کړئ:

$\square = 4 \times 6$	$\square = 9 \times 4$	$\square = 8 \times 2$
$\square = 40 \times 6$	$\square = 90 \times 4$	$\square = 80 \times 2$
$\square = 400 \times 6$	$\square = 900 \times 4$	$\square = 800 \times 2$

$\square = 10 \times 5$	$\square = 6 \times 6$	$\square = 3 \times 7$
$\square = 100 \times 5$	$\square = 60 \times 6$	$\square = 30 \times 7$
$\square = 1000 \times 5$	$\square = 600 \times 6$	$\square = 300 \times 7$

يوين: لسيز: سليز

	6	3	
x			4
	1	2	
+	2	4	0
	2	5	2

← 3×4
← 60×4
← $240 + 12$

●● عالم خپلو وروڼو ته وويل چې سبا نن ورځ دی راځئ چې هريو ۶۳ افغانۍ واچوو او د خوراک له پاره ځينې شيان پرې واخلو. پيسې يې داسې حساب کړې:

۴ ځلې ۳ افغانۍ ۱۲ او ۴ ځلې ۶۰ افغانۍ ۲۴۰
کېږي. بيا يې ۱۲ او ۲۴۰ جمع کړې چې ۲۵۲ افغانۍ شوې.

●●● لاندني سوالونه د پورتنی مثال په شان حل کړئ:

يوين: لسيز: سليز

	9	1	
x			7
+			

← $(\times 7)$
← $(\times 7)$

يوين: لسيز: سليز

	5	8	
x			6
+			

← 8×6
← 50×6

ځوابونه:

۲۴۰
۱۸
۴۷۰
۲۱۰

●●●● لاندني سوالونه هم د مثال په شان حل کړئ:

۴۰
x 6

۹۴
x 5

۳۵
x 6

۲۷
x ۴
۱۰۸

د ضربولو لنډه طريقه

● د ضرب سوالونه مو مخکې په اوله طريقه حل کړي وو. دا طريقه اوږده وه. کولای شو چې د ضرب سوالونه په دويمه طريقه چې لنډه ده حل کړو.

www.libtool.com

اوله طريقه	دويمه طريقه
$ \begin{array}{r} 6 \\ 3 \\ 4 \\ \hline 7 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 6 \\ 3 \\ 4 \\ \hline 7 \end{array} $
$ \begin{array}{r} 6 \times 7 \\ 3 \times 7 \\ 4 \times 7 \\ \hline 42 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 6 \times 7 \\ 3 \times 7 \\ 4 \times 7 \\ \hline 42 \end{array} $
$ \begin{array}{r} 6 \\ 3 \\ 4 \\ \hline 7 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 6 \\ 3 \\ 4 \\ \hline 7 \end{array} $
$ \begin{array}{r} 6 \times 7 \\ 3 \times 7 \\ 4 \times 7 \\ \hline 42 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 6 \times 7 \\ 3 \times 7 \\ 4 \times 7 \\ \hline 42 \end{array} $
$ \begin{array}{r} 6 \\ 3 \\ 4 \\ \hline 7 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 6 \\ 3 \\ 4 \\ \hline 7 \end{array} $
$ \begin{array}{r} 6 \times 7 \\ 3 \times 7 \\ 4 \times 7 \\ \hline 42 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 6 \times 7 \\ 3 \times 7 \\ 4 \times 7 \\ \hline 42 \end{array} $

۱. 6×7 يويزونه ۴۲ يويزونه کېږي. ۲ يويزونه د يويزونو لاندې او ۴ سليزه حاصل په دايره کې د سليزونو د پاسه لیکو.

۲. 3×7 سليزونه ۲۱ سليزونه کېږي. بيا ۴ سليزونه حاصل له ۲۱ سليزونو سره جمع کړو چې ۲۵ سليزونه کېږي. ۵ د سليزونو لاندې او ۷ سليزه حاصل په دايره کې د د سليزونو د پاسه لیکو.

۳. 4×7 سليزه ۲۸ سليزه کېږي. ۷ سليزه حاصل او ۲۸ سليزه جمع کړو چې ۳۰ سليزه کېږي. د ۳۰ صفر (۰) د سليز لاندې او ۳ حاصل د زرين لاندې لیکو. اوس که وگورو د اولې او دويمې طريقې جوابونه هېڅ توپير نه لري.

●● لاندې سوالونه د پورتنی مثال په شان حل کړئ:

$ \begin{array}{r} 5 \\ 3 \\ 4 \\ \hline 9 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 5 \\ 3 \\ 4 \\ \hline 9 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 2 \\ 8 \\ 3 \\ \hline 5 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 2 \\ 8 \\ 3 \\ \hline 5 \end{array} $
$ \begin{array}{r} 5 \\ 3 \\ 4 \\ \hline 9 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 5 \\ 3 \\ 4 \\ \hline 9 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 2 \\ 8 \\ 3 \\ \hline 5 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 2 \\ 8 \\ 3 \\ \hline 5 \end{array} $

●●● لاندې سوالونه په لنډه

طريقه حل کړئ:

$ \begin{array}{r} 7 \\ 0 \\ 3 \\ \hline 5 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 2 \\ 9 \\ 3 \\ \hline 6 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 5 \\ 7 \\ 6 \\ \hline 9 \end{array} $
$ \begin{array}{r} 7 \\ 0 \\ 3 \\ \hline 5 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 2 \\ 9 \\ 3 \\ \hline 6 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 5 \\ 7 \\ 6 \\ \hline 9 \end{array} $

د څو رقمي عددونو تقسیم —

● د اختر په ورځ د شاولي دوو کشر وړانګه یې ترونو او ماماګانو ۴۲۶ افغانۍ اختر مبارکي ورکړه. دواړو ورونو پیسې په مساوي ډول داسې ووېشلې: اول یې ۴ سلګونه ووېشل. هریوه ته ۲ سلګونه ورسېدل. بیا یې ۲ سلګونه ووېشل. هریوه ته یو سلګون ورسېد. بیا هریوه ته درې درې افغانۍ هم ورسېدې.

۴۲۶ په درېو مرحلو کې په دې ډول تقسیمېږي:

لومړۍ سلیزونه یوین سلیز سلیز $\begin{array}{r l} 2 & 426 \\ \hline & 2 \quad 1 \quad 2 \\ \hline & 4 \quad 2 \quad 6 \end{array}$ ۱. ۴ سلیزونه $2 = 4 \div 2$ سلیزونه چې ۲ سلیزونه د ۴ سلیزونو د پاسه لیکل کېږي.	دوهم سلیزونه یوین سلیز سلیز $\begin{array}{r l} 2 & 426 \\ \hline & 2 \quad 1 \quad 2 \\ \hline & 4 \quad 2 \quad 6 \end{array}$ ۲. ۲ سلیزونه $2 = 4 \div 2$ سلیزونه چې ۱ سلیز د ۲ سلیزونو د پاسه لیکل کېږي.	درېم یوینونه یوین سلیز سلیز $\begin{array}{r l} 2 & 426 \\ \hline & 2 \quad 1 \quad 2 \\ \hline & 4 \quad 2 \quad 6 \end{array}$ ۳. ۶ یوینونه $3 = 6 \div 2$ یوینونه چې ۳ یوینونه د ۶ یوینونو د پاسه لیکل کېږي.
--	--	---

●● لاندې سوالونه د پورتني مثال په شان حل کړئ:

یوین سلیز سلیز $\begin{array}{r l} 2 & 648 \\ \hline & 3 \quad \quad \quad \\ \hline & 6 \quad 4 \quad 8 \end{array}$	یوین سلیز سلیز $\begin{array}{r l} 2 & 648 \\ \hline & 3 \quad \quad \quad \\ \hline & 6 \quad 4 \quad 8 \end{array}$	یوین سلیز سلیز $\begin{array}{r l} 2 & 648 \\ \hline & 3 \quad \quad \quad \\ \hline & 6 \quad 4 \quad 8 \end{array}$
یوین سلیز سلیز $\begin{array}{r l} 3 & 396 \\ \hline & \quad \quad \quad \\ \hline & 3 \quad 9 \quad 6 \end{array}$	یوین سلیز سلیز $\begin{array}{r l} 3 & 396 \\ \hline & \quad \quad \quad \\ \hline & 3 \quad 9 \quad 6 \end{array}$	یوین سلیز سلیز $\begin{array}{r l} 3 & 396 \\ \hline & \quad \quad \quad \\ \hline & 3 \quad 9 \quad 6 \end{array}$

●●● د تقسیم سوالونه په لنډه توګه داسې هم حلولی شو:

$\begin{array}{r} 2 \quad 1 \\ 4 \overline{) 814} \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 2 \quad 1 \\ 2 \overline{) 286} \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \quad 3 \\ 3 \overline{) 3369} \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{r} 2 \quad 1 \\ 3 \overline{) 6963} \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \quad 3 \\ 3 \overline{) 3699} \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 4 \quad 8 \quad 4 \\ 4 \overline{) 484} \\ \hline \end{array}$

د هغو څو رقمي عددونو تقسيم چې ځانگړي رقمونه يې په يو رقمي عددونو پوره نه تقسيمېږي .

● عارف د خپلو څلورو خویندو کلدوزي د سمالونه په ۱۲۸ افغانۍ خرڅ کړل او ورته ويې ويل چې دا پيسې په مساوي ډول داسې ووېشي چې سلگون په لسيزونو بدل کړي؛ ځکه ۲ لسيزه او ۱۰ لسيزه ۱۲ لسيزه کېږي. نو ستاسې د هرې يوې برخه به ۳ لسيزه شي. دغه شان له ۸ يويزونو نه به هرې يوې ته دوه دوه يويزونه ورسېږي چې د هرې يوې ټوله برخه به ۳۲ افغانۍ شي :

$$\begin{array}{r} \text{يويز} \quad \text{لسيز} \quad \text{سليز} \\ 2 \quad 3 \quad 4 \\ \hline 8 \quad 2 \quad 1 \end{array}$$

۸ يويزه ÷ ۴ نفره = ۲ يويزه .

$$\begin{array}{r} \text{يويز} \quad \text{لسيز} \quad \text{سليز} \\ 3 \quad 10 \quad 4 \\ \hline 8 \quad 2 \quad 1 \end{array}$$

که سليز په لسيزونو بدل شي ۱۰ لسيزه کېږي او ۲ لسيزه ورسره دي او ټول ۱۲ لسيزه کېږي .
۱۲ لسيزه ÷ ۴ نفره = ۳ لسيزه .

$$\begin{array}{r} \text{يويز} \quad \text{لسيز} \quad \text{سليز} \\ 4 \quad 1 \quad 1 \\ \hline 8 \quad 2 \quad 1 \end{array}$$

۱ لسيزه نوټ په ۴ نفرو نه تقسيمېږي نو بايد په لسيزونو بدل شي .

●● لاندې سوالونه حل کړئ :

$$\begin{array}{r} 6 \quad 8 \quad 4 \quad 1 \\ \hline 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \quad 3 \quad 8 \\ \hline 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \quad 7 \quad 2 \quad 9 \\ \hline 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \quad 0 \quad 4 \quad 2 \\ \hline 6 \end{array}$$

۸ (يويزه ÷ ۶ = ۳ يويزه)

$$\begin{array}{r} 0 \quad 4 \quad 2 \quad 6 \\ \hline 6 \end{array}$$

يو لسگون لوټ په ۶ نه تقسيمېږي نو صفر (۰) د ۱ د پاسه ليکون .

$$\begin{array}{r} 4 \quad 1 \quad 4 \quad 2 \\ \hline 6 \end{array}$$

۲۴ سليزه ÷ ۶ = ۴ سليزه

●●● مثال :

$$\begin{array}{r} 1 \quad 4 \quad 2 \quad 7 \\ \hline 6 \end{array}$$

۲ زرگون لوټونه په ۶ نه تقسيمېږي .

لاندې سوالونه حل کړئ :

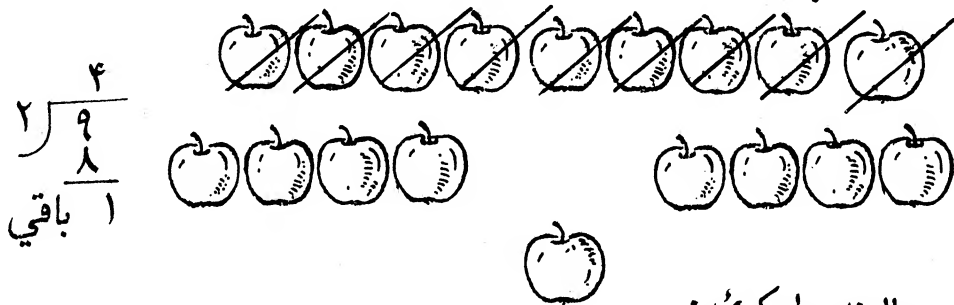
$$\begin{array}{r} 0 \quad 2 \quad 8 \\ \hline 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \quad 1 \quad 5 \\ \hline 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \quad 0 \quad 6 \quad 1 \\ \hline 2 \end{array}$$

باقي لرونكى تقسيم

د شاولي دوو زامنو يوه كېلو منځي واخيستي چې ۹ دانې شوې، كله چې يې په مساوي توگه وويشلې هر يوه ته څلور څلور منځي ورسېدې او يوه منځه باقي پاتې شوه.

● لاندې سوالونه حل كړئ :

$$2 \overline{) 51}$$

$$8 \overline{) 37}$$

$$4 \overline{) 26}$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ 5 \overline{) 23} \\ \underline{20} \\ 3 \end{array}$$

باقي ۳

د تقسيم په ځينو سوالونو كې كه ټول عدد په بل عدد تقسيم شي، كېدای شي په آخر كې باقي ونه لري :

$$\begin{array}{r} \text{يوين | لسيز | سليز} \\ 4 \overline{) 123} \\ \underline{4} \\ 8 \\ \underline{8} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{يوين | لسيز | سليز} \\ 4 \overline{) 123} \\ \underline{4} \\ 8 \\ \underline{8} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{يوين | لسيز | سليز} \\ 4 \overline{) 123} \\ \underline{4} \\ 8 \\ \underline{8} \\ 0 \end{array}$$

۱. ۵ سليز ۴ = ۱ سليز او... باقي

۱. ۱ سليز په ۱۰ يوزونو بدل شوې او له ۱۰ يوزونو سره ۱۰ كېږي.

۲. ۴ يوزونه = ۴ ÷ ۱۶

۳. ۴ يوزونه × ۴ = ۱۶ يوزونه

۱۶ د ۱۶ يوزونو لاندې لیکو.

۴. ۱۶ يوزونه - ۱۶ يوزونه = ۰

۱. یو سلیز په ۱۰ لسیزونو بدل او له ۱۰ لسیزونو سره ۱۰ شوي

۲. ۱۳ لسیزونه = ۴ ÷ ۳ لسیزونه او... باقي

۳. ۳ لسیزونه × ۴ = ۱۲ لسیزونه

۱۳ لسیزونه - ۱۲ لسیزونه = ۱ لسیز

۴. ۱۳ لسیزونه = ۱ لسیز او... باقي

۲. ۱ سلیز × ۴ = ۴ سلیزونه
۴ د ۵ سلیزونو لاندې لیکو.

۳. ۵ سلیزونه - ۴ سلیزونه = ۱ سلیز باقي

● لاندي سوالونه د مثال په شان حل کړئ :

$$\begin{array}{r} 8 \overline{) 944} \\ \underline{80} \\ 14 \\ \underline{12} \\ 24 \\ \underline{24} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \overline{) 4974} \\ \underline{36} \\ 13 \\ \underline{12} \\ 17 \\ \underline{18} \\ -1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \overline{) 375} \\ \underline{25} \\ 12 \\ \underline{10} \\ 25 \\ \underline{25} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \overline{) 875} \\ \underline{70} \\ 17 \\ \underline{14} \\ 35 \\ \underline{35} \\ 0 \end{array}$$

●● لاندي سوالونه حل کړئ :

$$\begin{array}{r} 7 \overline{) 1458} \\ \underline{70} \\ 75 \\ \underline{70} \\ 58 \\ \underline{56} \\ 28 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \overline{) 647} \\ \underline{30} \\ 34 \\ \underline{30} \\ 47 \\ \underline{45} \\ 27 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \overline{) 507} \\ \underline{30} \\ 20 \\ \underline{18} \\ 27 \\ \underline{24} \\ 37 \\ \underline{36} \\ 17 \end{array}$$

او باقي

او باقي

او باقي

●●● لاندي سوالونه د مثال په شان حل کړئ :

$$9 \overline{) 799}$$

$$6 \overline{) 8746}$$

$$5 \overline{) 5083}$$

$$\begin{array}{r} 7 \overline{) 1689} \\ \underline{14} \\ 28 \\ \underline{28} \\ 9 \\ \underline{7} \\ 2 \end{array}$$

باقي 2

●●●● د صفر (0) لرونکو عددونو تقسيم

$$\begin{array}{r} 5 \overline{) 1000} \\ \underline{50} \\ 50 \\ \underline{50} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \overline{) 1000} \\ \underline{50} \\ 50 \\ \underline{50} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \overline{) 1000} \\ \underline{50} \\ 50 \\ \underline{50} \\ 0 \end{array}$$

• $1000 \div 5 = 200$ يوزر
• د يوزرونو د پاسه لیکو.

• $1000 \div 5 = 200$ لسیز
• د لسیزونو د پاسه لیکو.

• $1000 \div 5 = 200$ سلیز
• د سلیزونو د پاسه لیکو.

که شپه تیاره ده منې په شمار دي .

www.libtool.com.cn

● لاندې سوالونه د مثال په شان حل کړئ :

$$\begin{array}{r} 6 \overline{) 7000} \\ \underline{6000} \\ 1000 \\ \underline{6000} \\ 4000 \\ \underline{3600} \\ 400 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \overline{) 6000} \\ \underline{3000} \\ 3000 \\ \underline{3000} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \overline{) 1250} \\ \underline{400} \\ 850 \\ \underline{800} \\ 50 \\ \underline{40} \\ 10 \end{array}$$

●● لاندې سوالونه حل کړئ :

$$4 \overline{) 200}$$

$$5 \overline{) 1000}$$

$$6 \overline{) 800}$$

$$8 \overline{) 4000}$$

ځوابونه: ۱۳۳ او ۳ باقی ۵۰۰ ۵۰ ۲۰۰

●●● لاندې سوالونه حل کړئ :

$$2 \overline{) 650}$$

$$8 \overline{) 3245}$$

$$4 \overline{) 9400}$$

$$6 \overline{) 7000}$$

$$2 \overline{) 371}$$

$$8 \overline{) 10000}$$

$$7 \overline{) 296}$$

$$3 \overline{) 2124}$$

۲۹۹ او ۳ باقی

۲۳۵۰

۱۲۵۰

۱۱۶۶ او ۴ باقی

۱۸۵ او ۱ باقی

۳۲۵

۷۰۸

۴۰۵ او ۵ باقی

ځوابونه :

د ۱ تر ۱۰ پورې د ضرب زباني جدول

۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	$\times$ $\div$
۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱
۲۰	۱۸	۱۶	۱۴	۱۲	۱۰	۸	۶	۴	۲	۲
۳۰	۲۷	۲۴	۲۱	۱۸	۱۵	۱۲	۹	۶	۳	۳
۴۰	۳۶	۳۲	۲۸	۲۴	۲۰	۱۶	۱۲	۸	۴	۴
۵۰	۴۵	۴۰	۳۵	۳۰	۲۵	۲۰	۱۵	۱۰	۵	۵
۶۰	۵۴	۴۸	۴۲	۳۶	۳۰	۲۴	۱۸	۱۲	۶	۶
۷۰	۶۳	۵۶	۴۹	۴۲	۳۵	۲۸	۲۱	۱۴	۷	۷
۸۰	۷۲	۶۴	۵۶	۴۸	۴۰	۳۲	۲۴	۱۶	۸	۸
۹۰	۸۱	۷۲	۶۳	۵۴	۴۵	۳۶	۲۷	۱۸	۹	۹
۱۰۰	۹۰	۸۰	۷۰	۶۰	۵۰	۴۰	۳۰	۲۰	۱۰	۱۰

پورتنی جدول د ۱ څخه تر ۱۰ خانو پورې د ضرب او تقسیم د ټولر سوالونو دپاره استعمالېدای شي .
مثالونه:

$$\begin{aligned} \square &= 3 \times 7 : \triangle \\ \square &= 7 \times 3 \\ \square &= 3 \div 21 \\ \square &= 7 \div 21 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 10 &= 2 \times 5 : \square \\ 10 &= 5 \times 2 \\ 5 &= 2 \div 10 \\ 2 &= 5 \div 10 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 12 &= 4 \times 3 : \bigcirc \\ 12 &= 3 \times 4 \\ 4 &= 3 \div 12 \\ 3 &= 4 \div 12 \end{aligned}$$

۱۳۷۳ کلین

نوی کال مو مبارک شه .

1994	سرطان ۱۳۷۳						۱۴۱۵
شنبه	دوشنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	
۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	
۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	
				۳۱	۳۰	۲۹	

1994	حمل ۱۳۷۳						۱۴۱۴
شنبه	دوشنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	
۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	
۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	
				۳۱	۳۰	۲۹	

(۱۴) حمل - نوی کال

1994	اسد ۱۳۷۳						۱۴۱۵
شنبه	دوشنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	
۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	
۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	
				۳۱	۳۰	۲۹	

1994	ثور ۱۳۷۳						۱۴۱۴
شنبه	دوشنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	
۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	
۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	
				۳۱	۳۰	۲۹	

(۲۸-۳۱) ثور د لوی اختر
رخصتی.

1994	مذنبه ۱۳۷۳						۱۴۱۵
شنبه	دوشنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	
۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	
۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	
				۳۱	۳۰	۲۹	

1994	جوزا ۱۳۷۳						۱۴۱۴
شنبه	دوشنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	
۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	
۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	
				۳۱	۳۰	۲۹	

(۲۸) جوزا د عاشورا ورځ.

پېژندګلوي

نوم : _____
 د پلار نوم : _____
 هستوګنځي : _____
 وظيفه : _____

www.libtool.com.cn

1994		جدي ۱۳۷۳		۱۴۱۵	
پېښ	شنبه	دوشنبه	پنجشنبه	جمعه	پېښ
۷	۶	۵	۴	۳	۱
۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۸
۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۵
۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۲
				۳۰	۲۹

1994		ميران ۱۳۷۳		۱۴۱۵	
پېښ	شنبه	دوشنبه	پنجشنبه	جمعه	پېښ
۷	۶	۵	۴	۳	۱
۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۸
۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۵
۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۲
				۳۰	۲۹

1995		دلو ۱۳۷۳		۱۴۱۵	
جمعه	پېښ	شنبه	دوشنبه	پنجشنبه	شنبه
۷	۶	۵	۴	۳	۱
۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۸
۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۵
۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۲
				۳۰	۲۹

1994		عقرب ۱۳۷۳		۱۴۱۵	
شنبه	جمعه	پېښ	دوشنبه	پنجشنبه	شنبه
۷	۶	۵	۴	۳	۱
۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۸
۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۵
۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۲
				۳۰	۲۹

1995		حوت ۱۳۷۳		۱۴۱۵	
پېښ	شنبه	جمعه	پېښ	دوشنبه	شنبه
۷	۶	۵	۴	۳	۱
۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۸
۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۵
۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۲
				۳۰	۲۹

(۱-۱۲) حوت د کوچني اختر رخصتي.

1994		قوس ۱۳۷۳		۱۴۱۵	
دوشنبه	پېښ	جمعه	شنبه	پنجشنبه	دوشنبه
۷	۶	۵	۴	۳	۱
۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۸
۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۵
۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۲
				۳۰	۲۹

د لویانو دپاره

حساب

www.libtool.com.cn

(۱)

بیفیر

(د افغاني مهاجرينو دپاره لومړني تعليمات)

۱۳۷۳، حمل

اپريل، ۱۹۹۴

دوهمه برخه

www.libtool.com.cn

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

B. E. F. A. Re.

"Basic Education for Afghan Refugees"

Univ. P.O. Box 1431; 8 Tatara Road,

Rahat-Abad, Peshawar, Pakistan.

Telephone: 840331

Any Part Of This Publication
(With The Exception Of The Pictures And
Tapes) May Be Freely Reproduced
Acknowledgement Would Be Appreciated, As
Well As A Brief Description Of Any
Publication In Which Before's
MCH Contents are Reproduced.

د لویانو له پاره

حساب

بیفبر

د افغاني مهاجرینو له پاره لومړني تعلیمات

B.E.F.A.Re

حمل، ۱۳۷۳

اپریل، ۱۹۹۴

Authors:

مؤلفان :

Taj Mohammad
Dr. Gul Jan Wror
Mohd. Nasim Qasimi
Mir Abdul Malik Hashemi

تاج محمد
ڊاڪٽر گل جان ورو
محمد نسيم قسيمي
مير عبدالمالك هاشمي

Consultants:

مشاوران :

Dr. Michael Hirth
Prof. Dr. M. R. Elham
Dr. Sayed. K. Bakhtari

ڊاڪٽر مايڪل هيرٿ
پروفيسر ڊاڪٽر محمد رحيم الهام
ڊاڪٽر سيد کمال باختري

Illustrator:

Abdul Hafiz Ashna

رسم :
عبدالحفيظ آشنا